

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2023

Kateřina Hrubá

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Minoritní sporty ve fotografii

Bakalářská práce

Autor práce: Kateřina Hrubá

Studijní program: Komunikační studia, žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. František Géla

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. května 2023

Kateřina Hrubá

Bibliografický záznam

HRUBÁ, Kateřina. Minoritní sporty ve fotografii. Praha, 2023, 43 s. Diplomová práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce: Mgr. František Géla.

Rozsah práce

40 413 znaků

Abstrakt

Tato bakalářská práce se skládá z části teoretické a praktické. Teoretická část na základě rozhovorů s profesionálními českými sportovními fotografy a uvedené literatury popíše, co je menšinový (minoritní sport), jaká specifika má jeho fotografování a porovná ho s fotografováním známých velkých sportů, jako je například hokej nebo basketbal. V dalších kapitolách se pak tato práce zaměřuje především na význam fotografie při medializaci a rozšiřování povědomí o malých sportech. V závěru se nachází metodologická kapitola, která přibližuje způsob zpracování materiálů a tvorbu praktické části, která je koncipovaná jako fotokniha a nabízí vhled do stále malého světa lakrosu v Česku. Zachycuje nejen zápasy, ale i přípravu a vizuálně zajímavé zákulisí.

Abstract

This bachelor thesis comprises of theoretical and practical part. The theoretical part uses interviews with professional czech sport photographers and relevant literature to define minor sports and its specific features, furthermore it compares photography of well-known major sports such as ice hockey or basketball to. This thesis also focuses mainly on the importance of photography within the media coverage and awareness of minor sports in subsequent chapters. Finally, there is a methodological chapter that describes the way the materials were processed and the creation of the practical section, which is designed as a photobook and offers an insight in a small world of lacrosse. It captures not only the games, but also the trainings and visually attractive backstage.

Klíčová slova

fotografie, sportovní fotografie, sport, minoritní sport, lakros, medializace

Keywords

photography, sports photography, sport, minor sport, lacrosse, medialization

Title

Minor sports in photography

Poděkování

Na tomto místě bych v první řadě ráda poděkovala své mamince za velkou podporu a dobré postřehy. Velké díky pak patří Mgr. Františku Gélovi za jeho cenné rady a poznámky. A zapomenout nesmím ani na celou lakrosovou komunitu, bez které by fotokniha jen těžko vznikla. Poděkovat musím i generálnímu manažerovi NBLL a boxlakrosové reprezentace Adamu Šerpánovi, který mi dal příležitost stát se členem této sportovní rodiny.

Obsah

Úvod.....	2
1. Fotografování minoritních sportů.....	3
1.1 Co je to minoritní sport?.....	3
1.2 Specifika fotografování minoritních sportů.....	4
1.3 Komparace s fotografováním populárních sportů.....	5
2. Vliv médií na popularitu sportu.....	8
2.1 Medializace minoritních sportů pomocí fotografie a její přednosti.....	10
3. Metodologie tvorby praktické části.....	11
3.1 Proč lakros?.....	11
3.2 Vymezení konkrétního tématu a cílů práce.....	12
3.3 Proces fotografování.....	13
3.3.1 Fotografované události.....	13
3.3.2 Technické náležitosti.....	14
3.3.3 Limity fotografování aneb co mělo být jinak.....	14
3.4 Tvorba fotoknihy a její cíl.....	15
Závěr.....	16
Summary.....	17
4. Seznam použitých zdrojů.....	19
4.1 Literatura.....	19
4.2 Ostatní zdroje.....	19
Teze bakalářské práce.....	21
5. Seznam příloh.....	24
5.1 Rozhovory.....	24
5.2 Obrázky.....	24
6. Přílohy.....	25
6.1 Rozhovor s Tomášem Křížem.....	25
6.2 Rozhovor s Lucií Roubíčkovou.....	28
6.3 Rozhovor s Davidem Peškou.....	32

Úvod

Se sportovní fotografií se v současnosti setkáváme dennodenně na sociálních sítích, na stránkách online médií nebo v novinách. Lední hokej, fotbal, tenis, basketbal. Většina z nás si vybaví alespoň jednu fotografii těchto sportů. Ale co jiné, menší sporty, jako je hokejbal, lakros nebo korfbal? V případě těchto sportů se s jejich fotografií setkal v médiích málokdo. Média se totiž veskrze zajímají pouze o profitabilní sporty, kterými jsou ty populární. Přitom atraktivní sportovní fotografie nejsou pouze doménou masových sportů. Ba naopak, stejně přitažlivé,

ne-li přitažlivější, snímky lze pořídit právě v neprozkoumaném světě těch „malých“. Navíc fotografie může hrát zásadní roli při jejich rozvoji. Její nezpochybnitelnou výhodou je fakt, že je na rozdíl od videa snadno zapamatovatelná. Také funguje do jisté míry jako samostatná jednotka a na rozdíl od textu nepotřebuje k základnímu pochopení kontext. Medializace a popularizace netradičních sportů prostřednictvím ní je proto možná nejefektivnějším a nejdostupnějším způsobem.

Teoretická část této bakalářské práce ve své první části definuje, co je to menšinový sport a určí i jeho charakteristické rysy. Následně se zaměří na specifika fotografování minoritních sportů a v obecné rovině ho porovná s fotografováním velkých sportovních událostí (populárních sportů). V souvislosti s tím nastíní i problematiku vlivu médií na popularitu sportu a přiblíží, jak významnou roli může při jejich medializaci hrát právě fotografie. K tomu kromě odborné literatury využívá rozhovorů s třemi českými sportovními fotografy: Tomášem Křížem, Lucií Roubíčkovou a Davidem Peškou. Na závěr pak v metodologické kapitole detailněji rozebere a popíše tvorbu praktického oddílu. Ten je koncipován jako fotokniha a dokumentuje prostředí lakrosu v Česku. Toto téma tak nepřímo reflektuje problematiku uvedené v teorii – lakros i přes úspěchy evropského i světového měřítka v tuzemsku zná málokdo, nemalý podíl na tom má téměř nulový zájem ze strany předních českých médií. I proto jsou snímky doplněny o vysvětlivky a fotokniha tak díky tomuto pojetí připomíná encyklopedii, od čehož se odvíjí i její název *Malá encyklopedie lakrosu*.

1. Fotografování minoritních sportů

1.1 Co je to minoritní sport?

Minoritní neboli menšinový sport jako takový je obtížné definovat, a to zejména z toho důvodu, že sport, který je v jedné zemi menšinový, může být v zemi jiné sportem národním. Takovým případem je třeba lakros, který se v Kanadě se statisícovou členskou základnou řadí mezi deset nejpopulárnějších sportů, naopak v České republice je s přibližně 3500 registrovanými hráči téměř neznámý. Jiří Vychytil¹ proto ve své bakalářské práci společně s vedoucím práce Josefem Voráčkem určil čtyři kritéria, která mají pomoci menšinový sport vymezit. Těmito podmínkami, které musí daný sport splnit, aby mohl být považován za minoritní (v tomto případě v rámci České republiky), jsou následující:

1. nejedná se o současný olympijský sport
2. tento sport nikdy během profesionální éry nebyl olympijským
3. sport, o němž se neuvažuje jako o budoucím olympijském sportu
4. je registrován u České unie sportu

Pokud bychom chtěli vytvořit kritéria, která lze aplikovat v globálním měřítku, můžeme pracovat s prvními třemi z výše uvedeného seznamu.

Za druhořadá kritéria pak můžeme považovat popularitu konkrétního sportu u široké veřejnosti, velikost členské základny, zájem, který vyvolává u sponzorů nebo délku doby, po kterou je v daném státě soustavně a organizovaně provozován.

Co se týče charakteristických znaků menšinových sportů, prvním z nich je určitě malé pokrytí ze strany médií, které dále způsobuje i nízkou atraktivitu pro sponzory. Například za rok 2022 najdeme v českých celostátních médiích (tj. všechny mediatypy – tištěná, televize, rozhlas i internet) celkem 277 zmínek slova lakros. Pro porovnání, zpráv spojených s hokejem za stejné časové období je bezmála 63 tisíc².

Za další pak můžeme označit míru jejich profesionality. Malé sporty jsou provozovány buď amatérsky, anebo na poloprofesionální úrovni, přičemž si hráči musí udržovat stálé civilní zaměstnání, jelikož neexistují dostatečné finanční prostředky, ze kterých by mohli být za (často

¹ VYCHYTIL, Jiří. *Popularita menšinových sportů v České republice u mladé generace* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/105895>. Bakalářské práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Voráček Josef.

² *Newton Media Search* [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <https://newtonone-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/cs-CZ/archive/877>

i velmi úspěšnou) reprezentační činnost dostatečně odměňování.³ Ba naopak si cesty na turnaje do zahraničí musí částečně, a mnohdy i zcela, financovat sami.

V rámci České republiky tak za menšinové sporty můžeme považovat třeba korfbal, hokejbal, všechna odvětví lakrosu⁴, nohejbal, stolní tenis, triatlon nebo metanou.

1.2 Specifika fotografování minoritních sportů

Obecně se za klíčový aspekt dobré sportovní fotografie považuje schopnost vystihnout a zachytit správný okamžik, čehož předpokladem je dokonalá znalost fotografovaného sportu. „Znalost pravidel a sportu samého umožní odhadnout, kde se bude odehrávat další akce, jaký je nejlepší moment pro fotografii, z jakého úhlu vypadá sportovní výkon nejlépe a podobně,“⁵ potvrzuje

Obrázek 1: Dropdown race 2019, enduro (foto: David Peška)

Kozák. To u malých sportů platí dvojnásobně. O hokeji nebo fotbalu má základní povědomí skoro každý – v kolika hráčích se hraje, že existuje a jak vypadá ofsajd anebo odkud hráči nejčastěji střílí na bránu. O těch netradičních však nikoliv. Značnou výhodu tak mají fotografové, kteří se danému sportu aktivně věnují nebo dříve věnovali. Toho je dobrým příkladem případ německého sportovního fotoreportéra Laci Pereniye, který byl dlouho součástí německé reprezentace v plavání a patří k nejuznávanějším fotografům právě tohoto sportovního odvětví.⁶ Pokud ale fotograf žádné předešlé zkušenosti s daným sportem nemá, může využít těch z jiných sportů, a to minimálně, co se technického zpracování týče.⁷ Kromě herních situací může fotografovi pomoci i znalost hráčů, což v přiloženém rozhovoru uvádí Lucie Roubíčková: „Pokud například neznám daného hráče, nevím, jak třeba slaví vstřelený gól, a tudíž můžu o zachycení daného momentu ve finále přijít a naopak.“⁸

³ KUBEŠOVÁ, Barbora. *Marketizace a medializace malých sportů* [online]. Praha, 2020, s. 14 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://is.vsfs.cz/th/nhw73/>. Bakalářská práce. Vysoká škola finanční a správní, Fakulta ekonomických studií. Vedoucí práce Mgr. Zdeněk Sloboda.

⁴ Tzn. boxlakros, fieldlakros, ženský lakros, český lakros, interkros a šestkový lakros.

⁵ KOZÁK, Martin. Malé soutěže. In: *Velká kniha sportovní fotografie*. Brno: Computer Press, 2010, s. 26. ISBN 978-80-251-3247-0.

⁶ KOLIŠ, Jiří a kolektiv. Jak (a čím) se fotí různé sporty dnes. In: KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner Press, 2009, s. 54. ISBN 978-80-7413-032-8.

⁷ Rozhovor s Tomášem Křížem, 22. 2. 2023, str. 26.

⁸ Rozhovor s Lucií Roubíčkovou, 2. 3. 2023, str. 29.

S tímto se úzce váže i další charakteristický znak fotografování malých sportů. Soutěže jsou v drtivé většině případů čistě amatérské a často se hrají takzvaně „jen pro zábavu“. Hráči proto bývají při zápasech uvolnění a také více komunikují s objektivem. Typickým výsledkem tak mohou být například snímky, na kterých hráči v přátelském duchu komunikují se soupeři či mezi sebou. Výjimkou nejsou fotografie s vtipnými výrazy, pózami a gestikulací.

Obrázek 2: Eva Samková na BMX Benátky (foto: Lucie Roubíčková)

Negativním specifíkem je pak finanční rovina, na kterou upozorňuje Roubíčková: „U menších akcí je většinou problém získat finanční ohodnocení. Často se chtějí pořadatelé dohodnout na formě barteru: „Přijď nám vyfotit zápas za pivo a klobásu“⁹. V případě, kdy se fotografovi finanční odměny dostane, zpravidla však nestačí na potřebnou techniku a vybavení, které má především u sportovní fotografie značný podíl na výsledné kvalitě snímku. Proto je důležité, aby fotograf disponoval alespoň částečnou finanční nezávislostí.

Problematickým rysem je i nezájem agentur a médií o tento druh fotografií, což svazům menších sportů ztěžuje cestu za větší popularitou a růstem. Řešením této obtíže může být, pokud by fotografie pořídil uznávaný fotograf, což by snímekům dodalo renomé.¹⁰

1.3 Komparace s fotografováním populárních sportů

Nespornou výhodou malých sportů a malých či místních sportovních akcí oproti těm „velkým“ je téměř neexistence jakýkoliv prostorových restrikcí ze strany pořadatelů a často i absence povinnosti akreditovat se, což ve své knize uvádí Martin Kozák: „Dva příklady za všechny: V Synot Tip aréně¹¹, fotbalovém stánku pražské Slavie, musíte zaujmout místo u hřiště před zápasem a celý poločas se z něj nesmíte hnout, abyste nezacláněli divákům, kteří sedí těsně u plochy. Naproti tomu na divizním fotbalovém zápase si klidně můžete s rybím okem lehnout za branku, a kromě pobavených diváků vás nebude nikdo rozptylovat.“¹² Možnost téměř volného pohybu v okolí hrací plochy navíc fotografovi umožňuje být kreativnější:

⁹ Rozhovor s Lucií Roubíčkovou, 2. 3. 2023, str. 29.

¹⁰ Rozhovor s Lucií Roubíčkovou, 2. 3. 2023, str. 31.

¹¹ V současné době, tj. ke dni 31. ledna 2023, nese název Fortuna Arena.

¹² KOZÁK, Martin, tamtéž, s. 25.

„U menších sportů si většinou fotograf může dělat ‚co chce‘ a to otevírá spousty nových možností,“¹³ doplňuje Tomáš Kříž.

Další plusem, který prostředí malých sportů poskytuje, je přátelštější atmosféra a přístup. Funkcionáři jsou vstřícnější a pustí fotografa téměř kamkoliv – do šaten nebo například na balkon klubovny, ze kterého lze udělat zajímavý záběr, což dosvědčuje i Peška:

„A třeba i u fotbalu vím, že v nižších ligách můžete taky kamkoliv, protože tam jsou rádi za každé fotky.“¹⁴ Řadu výhod rozšiřuje dál

ještě Koliš: „(...) nikde nebude překážet jakýsi reklamní poutač ani poloprázdné tribuny v pozadí. A zcela jistě nebudete muset o místo, ze kterého byste chtěli fotografovat, soupeřit s dalšími fotografy či kameramany, ani nebudete vadit rozezleným fanouškům, kteří by se do vás strefovali prázdnými, ale i poloplnými kelímky od piva. Nikdo do vás nebude strkat, nikdo vám nebude zakazovat použít stativ či blesk.“¹⁵

Neotřelý způsob vidění ve spojení s netradičním sportem vytváří novou neokoukanou vizualitu, která láká a přitahuje pozornost. Není proto na místě myslet si, že zajímavé a atraktivní fotografie lze pořídit pouze na velkých a divácky exponovaných akcích: „Věřte, že krásnou sportovní fotografii můžete pořídit i při utkání začínajících hokejistů na zamrzlém rybníku,“¹⁶ píše Koliš. Důkazem toho je například série s názvem *Svět hliněných mužů* od Jana Šibíka, která zdokumentovala tradiční indické bojové umění kuští, a v roce 2004 získala v nejprestižnější fotografické soutěži World Press Photo třetí místo v kategorii Sportovní příběh.¹⁷

Obrázek 3: šatna na Memoriálu Aleše Hřebeského 2023, boxlakros (foto: Marek Stor)

¹³ Rozhovor s Tomášem Křížem, 22. 2. 2023, str. 25.

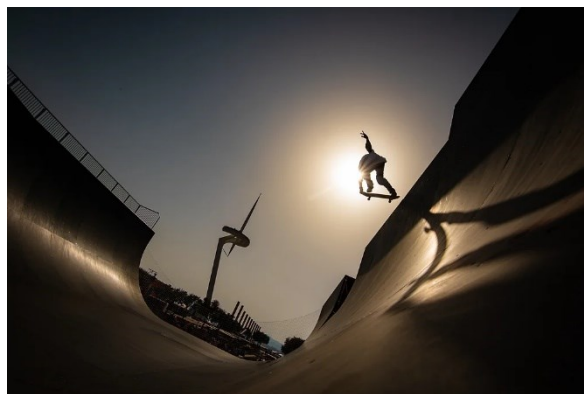
¹⁴ Rozhovor s Davidem Peškou, 30. 3. 2023, str. 33.

¹⁵ KOLIŠ, tamtéž, s. 6.

¹⁶ KOLIŠ, tamtéž, s. 6.

¹⁷ HEJBAL, Dominik. *Vývoj české sportovní fotožurnalistiky od poloviny 20. století* [online]. Praha, 2016, s. 17 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/3576?show=full>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce doc., Mgr. et MgA. Filip Láb, Ph.D.

Na fotografovou kreativitu však nemá vliv pouze možnost volného pohybu, ale i fakt, že nepodléhá tlaku ze strany zaměstnavatele (nadřízeného média) a nemusí se soustředit na zachycení dokonalé novinářské (zpravodajské) fotky. Tedy takové, která je především technicky zdařilá a hodnotná z informativního hlediska, tj. zachycuje nejdůležitější moment utkání: „(...) u méně

Obrázek 4: World Roller Games 2019, vertikální skateboarding (foto: Tomáš Kříž)

„důležitých“ sportů tento tlak není, sporty jsou většinou mnohem rozmanitější, atraktivnější a lze z nich zachytit skvělé, většinou neokoukané momenty. Fotograf má také většinou mnohem volnější ruku, co se tvorby týče,“¹⁸ poukazuje na odlišnost Kříž.

Naopak právě prostředí se může projevit i jako problém. Malé soutěže či kluby nedisponují velkými finančními rozpočty, což se často neblaze odráží na kvalitě a upravenosti sportovišť. Fotbalová hřiště mají vydupaný trávník a branky oprýskané lak, mantinely a plexiskla hřiště na boxlakros nebo hokejbal jsou poškrábaná, hala, v níž se hraje korfbal má špatné osvětlení a po stranách se nachází spousta dalšího sportovního náčiní, které nelze jinam uklidit. Jednoduše řečeno prostředí malých sportovních akcí bývá nefotogenické a plné, třeba na první pohled neviditelných, detailů, které ve výsledné fotografii ruší.¹⁹ Dále může být určitým mínusem i menší počet diváků a poloprázdné tribuny v pozadí, které taky snižují celkovou vizuální přitažlivost snímku. Značný vliv mají v neposlední řadě akčnost sportu a atmosféra dané sportovní události.

Fotografovi tedy na jedné straně nahrává zajímavost pramenící z faktu, že jde o nevšední záležitost, která automaticky přitahuje pozornost, na té druhé ho však limituje celá řada překážek, a to zejména na úrovni vizuální skladby snímku, které jeho práci dělají těžší, než má fotograf například na vyprodaném zápase hokejové extraligy. Vztáhneme-li tento aspekt na fanoušky, může projevit i negativně. Na „velkých“ událostech lidé s fotografy předem počítají a automaticky i přepokládají, že se mohou na jeho fotografiích objevit. U malých sportů však fanoušci nejsou na fotografy často vůbec zvyklí, a proto se může setkat i s nesouhlasem a negativními reakcemi.²⁰

¹⁸ Rozhovor s Tomášem Křížem, 22. 2. 2023, str. 25.

¹⁹ KOZÁK, Martin, tamtéž, s. 26.

²⁰ Rozhovor s Davidem Peškou, 30. 3. 2023, str. 33.

2. Vliv médií na popularitu sportu

Podle studie *Media Relations in Sport* mají média rozhodující vliv na úspěch či neúspěch (ve významu popularity) daného sportu.²¹ Ty sporty, které média průběžně a konzistentně pokrývají, přitahují (zcela logicky) více pozornosti, stávají se zajímavými nejen pro sponzory, ale i sportovní společnost, díky čemuž se postupně rozrůstají jak v materiální a finanční rovině, tak co do velikosti členské základny. Jde však o cyklickou souvztažnost. Do médií se totiž ve většině případů dostávají pouze ty sportovní události, které pro ně mají, jednoduše řečeno, smysl – tj. jejich pokrytí je pro médium výhodné, co se finančního zisku týče. S fenoménem komercializace sportu se setkáváme už od počátku rozšíření masového tisku v polovině 19. století, kdy ve středu zájmu tehdejších médií byly ty sporty, které přitahovaly pozornost šlechty, a zároveň byly předmětem sázek.²²

Tímto se dostáváme k otázce, kdo nebo co rozhoduje o tom, které sporty se do médií dostanou a které ne? V první řadě, jak už bylo nastíněno výše, to je divácká atraktivita, od které se odvíjí úspěšnost (výnosnost) umístěných reklam, a tedy i výše příjmů média. Nejvýraznější je tento fenomén v oblasti televize, čímž se ve své práci zabývá Ondřej Tomek. Propojení těchto tří entit (tj. médií, sponzorů/inzerentů a publika) pojmenovává *Magický trojúhelník*.²³ Ten sice vztahuje přímo na prostředí televize, jeho princip však lze aplikovat i na ostatní typy médií.

Divácky atraktivními, a tudíž profitabilními, jsou zpravidla ty z oblasti velkých sportů jako jsou hokej, fotbal či tenis. Výběr události ke zpracování konkrétně podmiňuje²⁴:

1. popularita sportu a sportovců
2. úspěchy divákova oblíbeného sportovního týmu nebo sportovce
3. dostupnost sportovního klání divákovi
4. cena vysílacích práv
5. peníze utržené z reklamy

²¹ MANHA, João Querido. *Minor Sports in Emerging Media* [online]. Poitiers, 2009 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://websites.mygameday.app/get_file.cgi?id=610243. Diplomová práce. Université de Poitiers, Faculté des Sciences du Sport. Vedoucí práce Luc Vandeputte.

²² SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006, s. 203. ISBN 80-7315-132-4.

²³ TOMEK, Ondřej. *Televizní komercializace sportu: Magický trojúhelník sport – tv – obchod* [online]. Brno, 2003 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://katalog.muni.cz/Record/MUB01000192038>. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mediálních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce Mgr. Robert Záruba.

²⁴ KADLEC, Petr. *Média a sporty na periférii popularity* [online]. Brno, 2012, s. 22 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/lsh1e/PetrKadlec-Bakalarska_prace.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce Mgr. Viktor Pruša.

Média jim prostor navíc poskytují i na úkor jiných, méně populárních sportů, i přestože v nich třeba čeští zástupci slaví úspěchy na evropské či celosvětové úrovni.²⁵ Například o tom, že čeští boxlaksisté získali na ME v Hannoveru v srpnu 2022 bronzové medaile, vyšla v českých sportovně zaměřených médiích jediná zpráva.

Dále mají značný vliv samotní členové příslušné redakce, a to především editoři, kteří vybírají, které sportovní události (ne)budou pokryty.²⁶ „Divák vidí zprostředkovaně, jde o zkreslenou realitu zatíženou rozhodujícím procesem reportéra, který vybírá události a děje, na které se soustředí a které vynechá, které jsou podle něj nepodstatné, (...) divákovi se tím pádem nedostává objektivního zprostředkování, nýbrž interpretace události,“²⁷ poznamenává Děkanovský. Tento proces, tedy výběr těch informací či událostí, o kterých média budou či nebudou informovat, se nazývá *gatekeeping*.

Být viděn, znamená růst. V tuzemsku je dobrým příkladem takového sportu florbal, který se v poslední dekádě stal z malého a upozadovaného sportu fenoménem právě i díky zájmu médií²⁸. Pro dokonalé a ucelené ilustrování moci a vlivu médií na (ne)úspěch sportu je třeba uvést i případ českých enduro motocyklových závodníků z roku 2006: „kvůli nedostatku peněz po 55 letech neodcestovali na sportovní událost Šestidenní, jenž se konala na Novém Zélandě. Přitom ji Češi již v minulosti patnáctkrát vyhráli. Neodcestovali, jelikož jim byla snížena dotace od ministerstva školství a tělovýchovy, jelikož vypadli z první šedesátky preferovaných sportů. Je to tedy další důkaz toho, že media mají velký podíl na vývoji jednotlivých sportů,“ popisuje ve svém projektu *Sporty na okraji*, který se zabývá právě vlivem médií, Petr Ošlejšek.²⁹

Mají tedy malé sporty vůbec šanci dostat se ze své malé bubliny mezi širokou sportovní veřejností? A pokud ano, jak toho docílit? Běžnou praxí je situace, kdy se zástupci svazů snaží „svůj“ sport do médií protlačit sami, ať už zasíláním různých newsletterů, tiskových zpráv, vlastních materiálů apod., ta se ale v drtivé většině případů neseťká s úspěchem.

²⁵ SEKOT, tamtéž, s. 228.

²⁶ IKSŽ – Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK. *Rozpravy 2018/12: Agenda setting ve zpravodajství* [YouTube video]. Praha, 20. prosince 2018 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UAFMuoYqfvM&>

²⁷ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: Zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Praha: Dokořán, 2008, 34 s. ISBN 978-80-7363-131-4.

²⁸ IKSŽ – Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK. *Rozpravy 2018/12: Agenda setting ve zpravodajství* [YouTube video]. Praha, 20. prosince 2018 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UAFMuoYqfvM&>

²⁹ OŠLEJŠEK, Petr. *Sporty na okraji*. *Pres* [online]. Olomouc, Univerzita Palackého, 25. dubna 2017 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://pres.upmedia.cz/samostatne-projekty/fotozurnalistika/samostatny-projekt-specializace-sportovni-fotozurnalistika#ftn3>

Dalším velmi častým řešením je, kdy daný sportovní svaz hradí redaktorovi cestu i ubytování na největších šampionátech, jako je mistrovství světa nebo Evropy. To však může vyvolat diskusi o možném střetu zájmů (zejména ohledně objektivitu a udržení si emočního odstupu), a i proto se redakce tomuto postupu spíše vyhýbají: „Menší svazy se snaží o propagaci minoritních sportů a berou novináře na mistrovství světa. Je potřeba to vnímat jako problematické. Jako redakce si musíme v konkrétních případech rozhodnout, zda jde o cestu, která za to stojí. Je nezbytné vypočítat si přínos, když jdeme do konfliktu zájmů. Potom je nutné, aby si redaktor zachoval naprostou nezávislost,“ říká v debatě *Rozpravy* Ondřej Trunečka.³⁰

2.1 Medializace minoritních sportů pomocí fotografie a její přednosti

Na začátek této kapitoly je nutné definovat zpravodajskou fotografii. Tu Alena Lábová popisuje následovně: „Je to vizuální formou sdělená informace. (...) Místa konání mohou být různá, ale poslání je vždy stejné – informovat, podat zprávu, přiblížit událost recipientovi.“³¹ Tyto charakteristiky musí splňovat i ta sportovní – divákovi musí podat informaci o tom, kdo závod či utkání vyhrál. K tomu se nejčastěji používají snímky zobrazující radujícího se vítěze. Umělecky pojaté snímky, tzv. feature, anebo fotografie hry se proto objevují spíše v galeriích u internetových článků či sportovních magazínech. Přitom mají větší potenciál upoutat pozornost i těch diváků, kteří se s daným sportem nikdy nesetkali.³² Je to však „primární“ fotografický sportovní obraz zachycující sportovní okamžik, který jako první upoutá naši pozornost – obraz, který čtenáře přiměje otočit stránku díky své vizuální a emocionální síle, díky své schopnosti přimět nás, abychom si přáli, abychom tam byli, a i kdybychom tam byli, abychom to také tak viděli,“³³ píše David Rowe v knize *Sport, Culture and the Media*.

„(...) Zpomalená opakování, střídání či prolínání těchto záběrů se záběry na euforicky se radující či naopak zlomené sportovce a diváky, vše doplněné příkladně zaujatým komentářem, to vše činí přenosy dramatičtějšími,“³⁴ píše ve své bakalářské práci Marek Dostál o technické dokonalosti audiovizuálního zpracování sportovních přenosů. Podobnou, ne-li větší, sílu má i fotografie, která disponuje několika dalšími dobrými předpoklady. Prvním z nich je moc

³⁰ IKSŽ – Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK, tamtéž.

³¹ LÁBOVÁ, Alena. Co je fotografické zpravodajství? In: JIRKŮ, Jan, JIRKŮ, Martin, LOKŠÍK, Josef, MARŠÍK, Barbora, OSVALDOVÁ a LUDMILA TRUNEČKOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. 3. Praha: Karolinum, 2020, s. 104. ISBN 978-80-246-4612-1

³² Rozhovor s Davidem Peškou, 30. 3. 2023, str. 34-36.

³³ ROWE, David. *Sport, Culture and the Media*. 2. vydání. Berkshire: Open University Press, 2004, s. 143. ISBN 0-335-21075-9.

³⁴ DOSTÁL, Marek. *Medializovaný sport jako společenský fenomén – příklad ledního hokeje* [online]. Brno, 2011, s. 14 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/b5m2sp/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra sociologie. Vedoucí práce Mgr. Slavomíra Ferenčuhová, Ph.D.

rozhodující momenty zmrazit a navždy uchovat, což třeba snímky zachycující emoce ještě činí mnohem silnějšími. Mimo to je její předností i fakt, že je oproti video materiálům jednoduše zapamatovatelná. „*Epické okamžiky sportu jsou přes veškerou dostupnost prózy, poezie a pohyblivého obrazu nejlépe zachyceny statickou fotografií. Pohled na okamžik slavného vítězství nebo gesta, který ‚zamrzl v čase‘, je snad nejsilnějším ze všech mediálních sportovních obsahů,*“³⁵ dodává Rowe.

Dále fotografii, jako typu mediálního výstupu, přispívá i stále se rozšiřující trend sekundární analfabetizace, kdy recipient není schopný porozumět delšímu textu. Současná společnost se i proto navíc stále výrazněji odklání od čtení a zisku informací prostřednictvím psaného slova k (audio)vizuálním mediálním obsahům. Jednoduše řečeno, chce čím dál tím rychlejší, dostupnější, pochopitelnější a snadnější informace, přičemž prim hrají právě ty vizuálně podané. S tím úzce souvisí i fakt, že fotografie do jisté míry dokáže fungovat jako samostatná jednotka, což popisuje Děkanovský: „*(...) jazyk dává smysl, co by sled určitých tvrzení. Jestliže vytrhneme větu z kontextu, význam se nutně deformuje. Fotografie ale takový kontext nepotřebuje. Fotografie se ve spojení s tištěným textem podílí na tvorbě sportovního narativu.*“³⁶ Nejlepší možností však vždy zůstane kombinace fotografie s textem, kdy snímek dodává psanému slovu autenticitu a dokresluje ho.³⁷

3. Metodologie tvorby praktické části

3.1 Proč lakros?

Hned na začátek této podkapitoly se nabízí dvojotázka: Proč sportovní fotografie? A proč zrovna lakros? Odpověď na ní je snad jednodušší než otázka sama. Fotografování se aktivně věnuji od června roku 2020, přičemž jsem začala hned jednou z nejnáročnějších disciplín, a to právě fotografováním sportu. Lakros jako téma byl pak jasnou volbou z vícero důvodů, které se pokusím co nejstručněji vysvětlit v několika následujících odstavcích.

V roce 2014 jsem nastoupila na šestileté gymnázium v Praze-Radotíně. Toto pražské předměstí je (celosvětově) známé díky zdejšímu lakrosovému klubu LCC Radotín, pod jehož záštitou každoročně probíhá čtyřdenní turnaj s názvem Memoriál Aleše Hřebeského. Toho se pravidelně o posledním dubnovém víkendu účastní až 24 klubů z celého světa, včetně profesionálních hráčů z USA a Kanady, a i proto se Radotínu přezdívá „evropská Mekka

³⁵ ROWE, tamtéž, s. 142.

³⁶ DĚKANOVSKÝ, tamtéž, s. 5.

³⁷ KADLEC, tamtéž, s. 15.

lakrosu“. Místní lakrosem žijí a jsou na něj patřičně hrdí. Dalo by se říct, že je Radotín je lakrosem prorostlý. Děti ho ve škole hrají na tělocviku místo fotbalu, v hospodách restauracích visí lakrosové hole a dresy týmů od Kanady až po Hongkong, a v dubnu, když vypukne zmíněný turnaj, se celé třídy chodí místo hodin dějepisu dívat na zápasy domácích. Lakrosu se jednoduše nedá uniknout a tato komunita brzy pohltila i mě.

Po pár letech čistého „fanouškovství“ jsem se v roce 2021 dostala i k jeho fotografování, když jsem začala spolupracovat s mužskou boxlakrosovou ligou. Postupně jsem pronikla i do dalších lakrosových odvětví a momentálně jsem jakýmsi univerzálním fotografem České lakrosové unie. Fotím tedy takzvaně co je zrovna potřeba, od tréninkových zápasů ženských reprezentací, přes turnaje v šestkovém lakrosu, ligová utkání mužů až po reprezentační akce a turnaje. Hlavně tato skutečnost nakonec přispěla k tomu, že jsem si vybrala lakros jako téma praktické části. Druhým důvodem, proč jsem toto téma chtěla zpracovat, je osobní pocit povinnosti a potřeba ukázat aspoň tímto způsobem, že něco jako lakros v Česku existuje, a to na takové úrovni, že jej do Česka přijíždí hrát samotné zakladatelské národy ze Severní Ameriky.

3.2 Vymezení konkrétního tématu a cílů práce

Původní a současná myšlenka praktické části této bakalářské práce se od sebe moc neliší – leitmotivem zůstal lakros a jeho maličkatý svět ve velkém vesmíru českého sportu. Rozdíl však spočívá v rozsahu toho, co všechno fotokniha zachycuje. Úplně první ideou bylo vytvořit fotografickou publikaci o už zmíněném Memoriálu Aleše Hřebeského. Jeho fotogeničnost se nedá popřít a zároveň s sebou nese nevšední příběh, jednoduše řečeno: má přesah. Z časového hlediska jde ale o krátkodobou a velmi úzce zaměřenou záležitost, která se pro účely praktické bakalářské práce nehodí, a i proto jsem nakonec od tohoto tématu upustila. I přesto ale ve fotoknize lze najít několik snímků z této akce, a to právě kvůli její (na sportovní poměry) vysoké vizuální atraktivitě.

Myšlenkovou mezifází byla pak idea zdokumentovat celou sezonu Národní boxlakrosové ligy. Ta sice splňuje kritérium dlouhodobosti, ale není tolik fotogenická a nenabízí dostatek poutavých momentů nato vytvořit na základě nich fotoknihu. Později se ale ukázalo, že tento nápad se nebyl vůbec zbytečný, ba naopak, začalo se od něj odvíjet finální téma práce. To je mnohem širší a částečně spojuje výše zmíněná témata dohromady. Je jím konkrétně lakros v Česku. Věnuje se tedy jak mužskému lakrosu a jeho odnožím, tak tomu ženskému, ale i méně frekventovaným formám jako je interkros nebo specifický český lakros. Cíl práce je pak zcela

prostý – představit tento, českému sportovnímu fanouškovi téměř neznámý sport, v němž však české výběry v celosvětovém měřítku patří k jedním z nejlepších, popsat jeho základní aspekty a nabídnout pohled i do jeho zákulisí.

3.3 Proces fotografování

3.3.1 Fotografované události

Co se časového rozmezí týče, se vším všudy vznikala fotokniha přibližně jeden rok, a to konkrétně mezi koncem dubna 2022 a polovinou dubna 2023. Fotografování jsem pak odstartovala boxlakrosovými soutěžemi, u kterých se pohybuji nejčastěji a úplně první fotografie jsem pořídila, jak už jsem poznamenala výše, na 27. ročníku Memoriálu Aleše Hřebeského. Na něj jsem navázala dvanáctidenním mistrovstvím Evropy v Hannoveru, kde jsem se mimo zápasů už více zaměřovala na zákulisní situace a detaily. Souběžně s těmito dvěma turnaji jsem od května 2022 do listopadu 2022, s přestávkou v červenci a srpnu, pravidelně fotografovala utkání v rámci Národní boxlakrosové ligy, z nichž se taktéž několik snímků ve fotoknize objevuje.

Se začátkem nového roku a zimní pauzou ligových soutěží se taktéž rozběhly tréninky reprezentací, a to jak ženských, mužských tak i juniorských. Ty se ukázaly jako ideální pro zachycení momentů, které jsou při zápasech jinak „neviditelné“. Několikrát jsem tedy navštívila trénink mužské fieldlakrosové reprezentace i tréninkové zápasy (tzv. scrimmage) ženského seniorského a juniorského výběru. Na nich jsem navíc pořídila celky, které mi v dosavadní sadě snímků chyběly, zejména protože se okolo boxlakrosových hřišť těžko zachycují. Ta fotbalová, na kterých právě se fieldlakros a ženský lakros hrají, jsou pro tento typ záběrů mnohem vhodnější.

Jako poslední jsem do souboru fotografovala dvě nejméně rozšířené varianty lakrosu – český lakros a interkros, který je, nepočítaje seniorskou Extraligu a 1. ligu, hlavně doménou dětí, pro něž funguje jako průpravná hra k mužskému (tj. boxlakrosu a fieldlakrosu) a ženskému lakrosu. V obou případech šlo o mé první zkušenosti s fotografováním těchto lakrosových odvětví, což se projevilo i na výsledných záběrech. Tím, že pro mě šlo o zcela neznámé prostředí i hru, moji pozornost upoutaly jiné situace než normálně – téměř jsem se nesoustředila na průběh samotného utkání a podobně jako u tréninků, které zmiňuji v odstavci výše, jsem hledala a fotografovala nevšední schované detaily a situace. U českého lakrosu k tomu pak výrazně přispělo především fotogenické okolí Letenské pláně.

3.3.2 Technické náležitosti

Celkem jsem během roku jsem vyfotografovala přibližně 1400 snímků, které byly pořízené primárně pro účely bakalářské práce. Pokud bych k nim připočítala i fotografie, které vznikají v rámci fotografování pro ČLU a několik z nich se ve fotoknize taky objevuje, pohyboval by se jejich počet okolo čísla 4700.³⁸ V knize se jich pak objevuje 36. K fotografování jsem používala dva fotoaparáty – první Nikon D7000 s „dlouhým“ objektivem Sigma 70-200 mm f/2,8 APO EX DG OS HSM a druhý Nikon D5100, na němž jsem střídala kratší objektiv Tamron SP 24-70mm f/2,8 Di VC USD G2 s širokoúhlým objektivem Samyang 14mm f/2,8 AF. U všech objektivů byla klíčovým parametrem dobrá světelnost – většina zápasů a tréninků se totiž odehrávala pozdě večer za částečné či úplné tmy a pod umělým osvětlením. Právě světelné podmínky se ukázaly jako jedna z největších výzev. V nadsázce dá se říct, že ideální světelné podmínky pro fotografování lakrosu neexistují. Za tmy bojuje člověk s vysokými hodnotami ISO a výsledným šumem a zdánlivou neostrotí. Během dne za přirozeného světla se naopak v plexisklech objevuje spousta odlesků a odrazů, které se snadno objeví i na snímcích. Na oba fotoaparáty jsem fotila na plně manuální nastavení, u těla D7000 s dlouhým objektivem, který jsem používala výhradně na zachycování akčních fotografií ze hry, jsem měla navíc nastavený režim C_H pro rychlé sériové snímání³⁹. Všechny snímky jsem následně zpracovávala v Adobe Photoshop Lightroom Classic 10.2, přičemž jsem se do nich snažila zasahovat co možná nejméně. Úpravy zahrnovaly ořezy, dorovnání, korekci expozice (častokrát bylo třeba takzvaně „vytáhnout“ stíny a prosvětlit tmavá místa), doostření a redukci šumu.

3.3.3 Limity fotografování aneb co mělo být jinak

Pokud bych měla celkově zhodnotit tuto fázi a vypíchnout, co mohlo a mělo být jinak, určitě bych řekla následující: zaprvé určitě šlo fotografování lépe časově rozvrhnout. Systematicky a zcela soustředěně jsem fotila prakticky ve dvou fázích – v počátku a pak až ke konci. Vzniklá mezera mezi těmito obdobími a s tím promrhané příležitosti, a zároveň i nečekané rušení či posouvání různých akcí (lig, turnajů, tréninků), způsobilo, že jsem na pořízení některých potřebných typů záběrů, měla pouze jeden pokus, a to mě dostalo pod silný tlak. I to možná způsobilo, že některé fotografie nejsou tak kvalitní a výběr nebyl tak široký, jak bych si původně představovala. Druhý bod pak úzce souvisí s tím předešlým. Určitě jsem se měla začít dřív zaměřovat na pořizování „jiných“ kreativnějších snímků. Ty jsem začala

³⁸ Do počtu jsou zahrnuty pouze fotografie, které prošly výběrem a postprocesem.

³⁹ Tento režim umožňuje fotografovat frekvencí až 6 obr./s.

zachycovat v podstatě až v poslední čtvrtině celého fotografického procesu, a tudíž jsem u některých typů záběrů neměla dostatečný čas a počet pokusů na to, abych objevila, jak je udělat co nejlépe.

3.4 Tvorba fotoknihy a její cíl

Cíl fotoknihy byl od začátku jasný. Ten první je naprosto základní (a zásadní): ukázat, co je to lakros a jak tento sport vlastně vypadá. V druhé řadě je jejím úkolem, prostřednictvím popisků a doplňujících materiálů, čtenáři nastínit jeho charakter, který se skrývá pod povrchem.

Teď k samotné tvorbě. Poté, co jsem udělala počáteční užší výběr fotografií, které bych chtěla do knihy zakomponovat, jsem si dané snímky ve zmenšené variantě vytiskla a vystříhla, abych je mohla lehce (a lépe než třeba v počítačovém programu) skládat a našla tak optimální linku vyprávění, což se ukázalo jako snad nejtěžší část celé tvorby. Po konzultacích jsem se nakonec rozhodla zpracovat fotoknihu stylem encyklopedie. Tento „kvazivědecký“ přístup navíc lépe odpovídá samotnému cíli práce. Encyklopedické řazení není ale jedinou linkou fotoknihy, za tu druhotnou (nevyřčenou) by se dal považovat chronologický průběh zápasu nebo jakýsi postup práce – od oblékání výstroje až po zápis o utkání.

Přínosem vytištěných snímků bylo i to, že jsem finální výběr viděla jako celek, a tudíž se mi lépe odhalovaly jakékoliv nesrovnalosti, třeba právě v obrazové skladbě celého dokumentu. Potom co jsem fotografie seřadila, jsem začala ladit jejich rozložení na jednotlivých stránkách. Pro představu jsem si proto vzala bílý list papíru vystřižený do poměru velikosti fotoknihy a začala jsem na něj zmenšeniny skládat, přičemž současně jsem fotografie vkládala už i do dokumentu v grafickém programu. Jako inspiraci jsem si otevřela i několik sportovních fotoknih od Olympijského týmu, které vlastním. Byly to například knihy *Tokyo 2020 – Oficiální publikace Českého olympijského výboru* a *Pchjongčchang 2018 – XXXII. zimní olympijské hry*.

Závěr

Autorka v první části této bakalářské práce charakterizovala specifické znaky, kterými se vyznačuje fotografování menšinových sportů, a zároveň poukázala na jeho odlišnosti v porovnání s fotografováním „velkých“ profesionálních sportovní událostí. K jejich konkrétnímu definování využila nejen uvedenou odbornou literaturu, ale především výpovědi trojice českých sportovních fotografů, kteří mají zkušenosti s oběma zmíněnými typy fotografování.

Největší rozdíl spočívá v možnostech přístupu k daným sportům, z čehož plyne i fakt, že snímky „malých“ sportů bývají kreativnější. Oproti mnohatisícovým stadionům fotograf nemusí dbát na to, aby nepřekážel ve výhledu divákům, ve většině případů nemusí žádat o akreditaci a také se může volně pohybovat po obvodu celého sportoviště, což mu umožňuje pořizovat netradiční záběry. Naopak se setkává s mnoha překážkami, které profesionální sportovní fotografové nelimitují – mezi ně lze zařadit například prostředí, v němž fotografuje, které může být nefotogenické a ve výsledku tak negativně ovlivňuje úroveň fotografií, anebo absenci finančního ohodnocení.

V druhé části následně nastiňuje, do jaké míry mohou mít média vliv na popularitu sportu a přibližuje s tím související fenomén známý jako gatekeeping. Taktéž uvádí důvody, proč může být fotografie významným činitelem při medializaci menšinových sportů.

Na závěr teoretické části autorka vložila metodologickou kapitolu, ve které vysvětluje výběr tématu, co mu předcházelo a jak se vyvíjelo, dále nastiňuje, co je cílem fotoknihy a také podrobněji popisuje samotný proces její tvorby – od počáteční fotografické fáze po konečné grafické zpracování.

Praktická část ve formě fotoknihy nesoucí název *Malá encyklopedie lakrosu* dokumentuje, nejen pomocí fotografií, ale i jiných doplňujících materiálů jako jsou zápisy o utkání, soupisky, nákresy tréninků apod., tuzemské lakrosové prostředí. Autorka zhruba jeden rok navštěvovala zápasy i tréninky klubů a reprezentací napříč lakrosovými odvětvími s cílem zachytit nejen čistě sportovní akční snímky, ale představit tento nepříliš známý sport i prostřednictvím detailů ze zákulisí. Mimo to bylo jejím cílem propojit fotoknihy s myšlenkami, které uvádí v teoretické části. Výběrem tématu (lakrosu) tak nepřímo potvrdila tezi týkající se vlivu médií na sport – ač Česká republika patří k těm nejlepším z 85 států, které lakros hrají, většina veřejnosti nemá tušení, že se v tuzemsku tento sport hraje, právě kvůli tomu, že mu česká média nevěnují téměř žádnou pozornost.

Summary

In the first part of this bachelor thesis, the author characterized the specific features of minority sports photography and pointed out its differences compared to the photography of "big" professional sports events. In order to define these features, she used not only the mentioned literature, but especially the testimonies of three Czech sports photographers who have experience with both types of photography.

The biggest difference lies in the possibilities of access to the sports in question, which also implies that images of "small" sports tend to be more creative. Compared to stadiums of many thousands of people, the photographer does not have to take care not to obstruct the view of the spectators, in most cases he does not have to ask for accreditation, and he can also move freely around the perimeter of the sports ground, which allows him to take unconventional shots. On the other hand, he faces many obstacles that do not limit professional sports photographers, such as the environment in which he photographs, which may be unphotogenic and as a result negatively affect the level of the photographs, or the lack of financial compensation.

The second part then outlines the extent to which the media can influence the popularity of sport and introduces the related phenomenon known as gatekeeping. It also provides reasons why photography can be an important factor in the media coverage of minority sports.

At the end of the theoretical part, the author inserts a methodological chapter in which she explains the choice of the topic, what preceded it and how it evolved; she also outlines what the aim of the photobook is and also describes in more detail the process of its creation itself – from the initial photographic phase to the final graphic design.

The practical part in the form of a photobook entitled *Small lacrosse encyclopedia* documents not only through photographs, but also other supplementary materials such as game records, rosters, training outlines, etc. the domestic lacrosse environment. The author spent about a year attending games and practices of clubs and national teams across lacrosse in order to capture not only pure sports action shots, but also to introduce this not very well-known sport through behind-the-scenes details. Beyond that, her goal was to connect the photo book to the ideas she presents in the theoretical section. By choosing the topic (lacrosse), she indirectly confirmed the thesis regarding the influence of the media on the sport – although the Czech Republic is one of the best of the 85 countries that play lacrosse, most of the public

has no idea that the sport is played in the country, precisely because the Czech media pays almost no attention to it.

4. Seznam použitých zdrojů

4.1 Literatura

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: Zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Praha: Dokořán, 2008, 183 s. ISBN 978-80-7363-131-4.

JIRKŮ, Jan, Alena LÁBOVÁ, Martin LOKŠÍK, Josef MARŠÍK, Barbora OSVALDOVÁ a Ludmila TRUNEČKOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. 3. Praha: Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4612-1.

KOLIŠ, Jiří a kolektiv. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner Press, 2009. ISBN 978-80-7413-032-8.

KOZÁK, Martin. *Velká kniha sportovní fotografie*. Brno: Computer Press, 2010, 208 s. ISBN 978-80-251-3247-0.

ROWE, David. *Sport, Culture and the Media*. 2. vydání. Berkshire: Open University Press, 2004. ISBN 0-335-21075-9.

SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-132-4.

4.2 Ostatní zdroje

DOSTÁL, Marek. *Medializovaný sport jako společenský fenomén – příklad ledního hokeje* [online]. Brno, 2011 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/b5m2sp/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra sociologie. Vedoucí práce Mgr. Slavomíra Ferenčuhová, Ph.D.

HEJBAL, Dominik. *Vývoj české sportovní fotožurnalistiky od poloviny 20. století* [online]. Praha, 2016 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/3576?show=full>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce doc., Mgr. et MgA. Filip Láb, Ph.D.

IKSŽ – Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK. *Rozpravy 2018/12: Agenda setting ve zpravodajství* [YouTube video]. Praha, 20. prosince 2018 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UAfMuoYqfvM&>

KADLEC, Petr. *Média a sporty na periférii popularity* [online]. Brno, 2012 [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/lsh1e/PetrKadlec-Bakalarska_prace.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce Mgr. Viktor Pruša.

KUBEŠOVÁ, Barbora. *Marketizace a medializace malých sportů* [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://is.vsfs.cz/th/nhw73/>. Bakalářská práce. Vysoká škola finanční a správní, Fakulta ekonomických studií. Vedoucí práce Mgr. Zdeněk Sloboda.

MANHA, João Querido. *Minor Sports in Emerging Media* [online]. Poitiers, 2009 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: https://websites.mygameday.app/get_file.cgi?id=610243. Diplomová práce. Université de Poitiers, Faculte des Sciences du Sport. Vedoucí práce Luc Vandeputte.

OŠLEJŠEK, Petr. Sporty na okraji. *Pres* [online]. Olomouc, Univerzita Palackého, 25. dubna 2017 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://pres.upmedia.cz/samostatne-projekty/fotozurnalistika/samostatny-projekt-specializace-sportovni-fotozurnalistika#ftn3>

TOMEK, Ondřej. *Televizní komercializace sportu: Magický trojúhelník sport – tv – obchod* [online]. Brno, 2003 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://katalog.muni.cz/Record/MUB01000192038>. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mediálních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce Mgr. Robert Záruba.

VYCHYTIL, Jiří. *Popularita menšinových sportů v České republice u mladé generace* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-01-30]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/105895>. Bakalářské práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Voráček Josef.

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze PRAKTICKÉ BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Kateřina Hrubá	<table border="1"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">15 -09- 2022 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">545 Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	15 -09- 2022 -1-	Čj:	545 Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		15 -09- 2022 -1-							
Čj:		545 Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 22780513@fsv.cuni.cz									
Studijní program/speciálníze: Komunikační studia, Žurnalistika									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Minoritní sporty ve fotografii									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: Minor sports in photography									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/2023									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Se sportovní fotografií se v současnosti setkáváme dennodenně na sociálních sítích, na stránkách online médií nebo v novinách. Lední hokej, fotbal, tenis. Většina z nás si vybaví alespoň jednu fotografii těchto sportů. Ale co jiné, menší sporty jako je hokejbal, lakros nebo korfbal? V případě těchto sportů si konkrétní fotografii představí málokdo. Přitom je jejich medializace prostřednictvím fotografie důležitá pro jejich popularizaci. Velká část sportovní i nespportovní veřejnosti ví o existenci daného menšinového sportu, ale už jen malá část ví, jak doopravdy vypadá. Teoretická část této bakalářské práce proto v úplném úvodu vymezí pojem minoritní neboli menšinový sport a v dalších kapitolách se zaměří na jeho medializaci ve světě i tuzemsku pomocí fotografie, vyzdvihne její důležitost a porovná ji s fotografováním známých “velkých” sportů. Součástí teoretického oddílu bude i metodologická kapitola, která popíše postup tvorby praktické části. Praktický oddíl, který bude zpracován formou fotoknihy, následně přiblíží české široké veřejnosti téměř neznámý sport lakros a všechny jeho druhy.									
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod (úvod do bakalářské práce, objasnění problematiky) 2. Fotografování minoritních sportů <ul style="list-style-type: none"> - specifika - význam medializace minoritních sportů prostřednictvím fotografie - porovnání s fotografováním populárních sportů 3. Metodologie 4. Závěr 5. Přílohy 									
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: fotokniha									
Vymezení zpracovávaného materiálu: Teoretická část – literatura pojednávající o současné sportovní žurnalistice, fotožurnalistice a procesu medializace sportu									

Praktická část – soubor fotografií pořízených na lakrosových zápasech a turnajích všech druhů (boxlakros, fieldlakros, šestkový lakros, ženský lakros, český lakros, interkros)

Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) **při zpracování materiálu:**

Teoretická část – rešerše literatury

Praktická část – dlouhodobé fotografování lakrosových soutěží a turnajů v tuzemsku i zahraničí, grafické zpracování fotoknihy včetně textů

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové.* Vyd. 1. Praha: Dokořán s.r.o., 2008. 183 s. Edice Bod. ISBN 978-80-7363-131-4.

Kniha se zabývá úlohou sportu ve společnosti, jeho medializací a reflektuje pohled diváka. Nastihuje i to, jak moc sport ovlivňuje technologický rozvoj masové prostředků masové komunikace, a to na konkrétních příkladech.

KOZÁK, Martin. *Velká kniha sportovní fotografie.* Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-3247-0.

Velká kniha sportovní fotografie se v úvodu věnuje charakteristice sportovní fotografie a její historii. V následujících kapitolách autor popisuje především technické nároky a postupy, a to jak obecně, tak podle typu sportu.

LOWRANCE, G. Newman, Jonathan HAYT, Andy HAYT a Kevin TERRELL. *Digital sports photography.* 2nd ed. Boston, MA: Course Technology, 2008, xix, 300 s. ISBN 978-1-59863-569-0.

Vhled zkušeného profesionálního sportovního fotografa do zákulisí sportovní fotografie. Lowrance v knize představuje potřebné vybavení, základní i pokročilé techniky a know-how k zachycení toho nejlepšího momentu. Přiblížena je i práce editora sportovních fotografií.

NICHOLSON, Matthew, Anthony KERR a Merryn SHERWOOD. *Sport and the Media.* Florence: Taylor and Francis, 2015. ISBN 9780415839822. Dostupné z: doi:10.4324/9781315776422

V současné době musí každý úspěšný sportovní klub umět pracovat s médii a chápat to, jak fungují. Kniha tria Nicholson-Kerr-Sherwood nabízí nejen rozvinutou teoretickou část zabývající se rostoucím světem sportovních médií, ale i poznatky z praxe, které čtenáři podává stylem průvodce.

SEKOT, Aleš. *Sport a společnost.* Brno: Paido, 2003, 191 s. ISBN 80-7315-047-6.

Publikace Aleše Sekota se zaměřuje na sport, jako sociálně-kulturní fenomén obecně, ale i na jeho dopady na společenské, kulturní či ekonomické úrovni. Část knihy se pak přímo věnuje medializaci a komercializaci sportu a tomu přidruženým problematikám.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

KUBEŠOVÁ, Barbora. *Marketizace a medializace malých sportů.* 2020. Bakalářská práce. Vysoká škola finanční a správní, Fakulta ekonomických studií, Marketingová komunikace. Vedoucí práce Sloboda, Zdeněk.

VYCHYTIL, Jiří. *Popularita menšinových sportů v České republice u mladé generace.* 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Management. Vedoucí práce Voráček, Josef.

Datum / Podpis studenta/ky

11. 9. 2022

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

SCHVÁLENO

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

GELA

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga **Datum / Po**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

5. Seznam příloh

5.1 Rozhovory

Rozhovor s Tomášem Křížem (Online, 22. 2. 2023)

Rozhovor s Lucií Roubíčkovou (Online, 2. 3. 2023)

Rozhovor s Davidem Peškou (Online, 30. 3. 2023)

5.2 Obrázky

Obrázek 1: Dropdown race 2019, enduro (foto: David Peška)

Zdroj: PEŠKA, David. Dropdown race 2019. In: *Dejfoto: David Peška* [online]. 26. 4. 2019 [cit. 2023-05-1]. Dostupné z: https://www.dejfoto.cz/contents/photogallery/12/1564416732_WEBDJF04999.jpg

Obrázek 2: Eva Samková na BMX Benátky (foto: Lucie Roubíčková)

Zdroj: ROUBÍČKOVÁ, Lucie. BMX Benátky 2018. In: *Facebook Lucy31* [online]. 23. 6. 2018 [cit. 2023-05-1]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/Lucy31Rouby31/photos/pb.100054864047975.-2207520000./2350006125016821/?type=3>

Obrázek 3: Šatna na Memoriálu Aleše Hřebeského 2023, boxlakros (foto: Marek Stor)

Zdroj: STOR, Marek. Aleš Hřebeský Memorial 2023 - 28.04.2023 - Prague - Short gallery. In: *Facebook shuterlax.com* [online]. 29. 4. 2023 [cit. 2023-05-1]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=936868943960268&set=pb.100029115144727.-2207520000.&type=3>

Obrázek 4: World Roller Games 2019, vertikální skateboarding (foto: Tomáš Kříž)

Zdroj: KŘÍŽ, Tomáš. World Roller Games 2019. In: *Tomáš Kříž* [online]. 7. 7. 2019 [cit. 2023-05-1]. Dostupné z: <https://www.tomaskriz.com/sport?lightbox=dataItem-k4y7zyeb10>

6. Přílohy

6.1 Rozhovor s Tomášem Křížem

(22. 2. 2023, online)

Je nějaký sport, který jste si vždy přál fotografovat, ale ještě jste neměl tu možnost?

Určitě nějaký adrenalinový sport, který se nefotí z tribuny, ale kde můžu být v akci se sportovcem ideálně v přírodě. Freeriding, downhill na kolech, nebo něco, co se fotí z vrtulníku.

Má profesionální sportovní fotograf příležitost/čas dostat se k fotografování menších sportů?

Určitě má, jen musí mít motivaci, naopak to může působit jako zpestření rutiny.

Liší se nějak fotografování menšinových sportů a těch velkých, populárních jako je třeba fotbal nebo hokej? A případně čím konkrétně?

Pro mě určitě, u focení důležitých zápasů je většinou tlak na to, zachytit ten nejdůležitější moment a co nejrychleji ho dostat do médií, ať už je fotka jakákoli. Přejde mi, že spousta sportovních fotografů je fixovaná právě na sezení na tribuně na jednom místě a na pořizování „novinářských“ fotek bez větší přidané hodnoty, a tak pořád dokola. To svým způsobem omezuje kreativitu fotografa. Naopak u méně „důležitých“ sportů tento tlak není, sporty jsou většinou mnohem rozmanitější, atraktivnější a lze z nich zachytit skvělé, většinou neokoukané momenty. Fotograf má také většinou mnohem volnější ruku, co se tvorby týče.

V čem to má fotograf minoritních sportů lehčí nebo naopak těžší?

Focení velkých sportů je poměrně striktně organizované, člověk musí většinou fotit z jednoho místa, ze kterého fotí dalších pět lidí, nemůže mezi diváky a podobně. U menších sportů si většinou fotograf může dělat „co chce“ a to otevírá spousty nových možností.

S jakými problémy se může konkrétně setkat?

Nedostatek financí v menších sportech, které často nestačí ani na potřebnou techniku.

Co je pro fotografa minoritních sportů důležité? Která specifická vlastnost nebo schopnost by mu neměla chybět?

Láska ke sportu, nadšení, kreativita, finanční svoboda.

Jak důležitý je vztah fotografa k té sportovní oblasti, kterou fotografuje? Co všechno může ve výsledku ovlivnit?

U některých sportů to asi zas tak nutné není, ale pokud budu vycházet například ze svých zkušeností ze skateboardingu, nebo freestyle snowboardingu, je znalost sportu a celkově kultury zásadní. Pár let zpět se to na nějaké olympiádě řešilo, že fotograf z ČTK nafotil úplně šílený fotky snowboardingu – špatný moment triku, sportovci ve vzduchu bez kontextu odrazu a dopadu.

Ví se, že jedním ze zásadních faktorů, které tvoří dobrou sportovní fotografii, je právě dokonalá znalost daného sportu. Zapolemizujme a představme si, že na korfbalový zápas přijde fotografovat zkušený sportovní fotograf, který však sport nezná, a skalní fanoušek či činovník, který však fotí jen sporadicky a pro zábavu. Kdo bude mít lepší fotografie? Co v tomto případě převládá – znalost sportu anebo fotografická zkušenost?

Věřím, že fanoušek dokáže pořídit možná hodnotnější fotografii, která třeba bude mít větší atmosféru, víc emocí. Ale pokud by mělo jít typově o fotky do novin, tak jak je média dnes ukazují, asi lepší práci odvede profík s profí výbavou. U mě se ve sportovní fotce perou dva světy. Novinářské fotky bez nápadu, kdy většinou člověk vidí jen výřez nějakého hráče a umělečtější fotky, které se do mainstreamových médií nikdy nedostanou, ale pro mě mají mnohem větší hodnotu.

Dá se případně tato neznalost nějak dohnat? Může například pomoci, pokud se fotograf podívá, jak daný sport fotí jiní?

Pomoci to asi může. Je dobré se třeba pobavit o technice, na kterou fotí, na nejlepší místa odkud fotit, ale já se na všechno snažím vždy dívat svýma očima a nenechat se ovlivňovat stylem jiných. Určitě si každý ale musí ten sport zažít a naučit se ho trochu číst, což chvílku trvá.

Dají se přenést zkušenosti z fotografování jednoho typu sportu do jiného, podobného?

Minimálně technické zkušenosti určitě.

Jak nejlépe přiblížit neznámý sport recipientům pomocí fotografie? Co je důležité zachytit?

Atmosféru, emoce, momenty, ze kterých divák sport pochopí bez popisku.

Který typ fotografie podle vás upoutá oko diváka spíš? Čistě zpravodajská, informativní fotografie zachycující důležitý moment zápasu anebo umělečtější feature?

Záleží, jak kterého. Mě určitě umělečtější, ale kdyby to tak platilo obecně, asi bychom viděli v médiích uměleckých fotek víc.

Je pro fotografii menšinového sportu výhodou to, že jde o novou vizualitu? Že je jednoduše řečeno například oproti fotbalovým snímkům „neokoukaná“?

Určitě, ale bojím se, že velká část společnosti má odpor vůči novým věcem a zajímá je spíš to okoukané.

Má ještě jiné aspekty, které ji dělají vizuálně atraktivní?

Originalita a často prostředí.

Fotografie malých sportů se často nedostanou mimo danou sportovní bublinu. Může z toho plynoucí frustrace být důvodem, proč je fotografů zaměřujících se na neobvyklé sporty tak málo?

Asi může být, ale úplně stejnou frustraci může cítit fotograf, co nafotí z fotbalového zápasu 5000 fotek, 100 z nich je super a do médií se dostane jedna. Super fotky ale určitě z velké části pomáhají budovat jméno sportu, a dostávat ho více do podvědomí lidí, a to naopak může člověka motivovat.

Jak těžké je protlačit fotografie neznámých sportů do médií nebo agentur? Je o ně vůbec zájem?

Pro agentury to asi moc atraktivní není, ale třeba u videa se hodně setkávám s tím, že by o sportech média ráda informovala, ale ty materiály se k nim nedostanou. My to řešili například s ČT a MS v gymnastice. Pokud by svazy nějak systematicky médiím fotky dodávaly, věřím, že je média ráda využijí a sportu dají prostor.

Co je podle vás nejčastějším prvotním impulzem k fotografování minoritních sportů?

Jedná se o zakázku, osobní zájem nebo třeba potřebu zachytit něco nového, jiného?

Pro mě to je asi vypadnutí ze stereotypu, motivace si zkusit něco jiného i dobrý pocit, že člověk možná sportu trochu pomůže.

Myslíte si, že může systematická medializace pomocí fotografie vést k zvýšení zájmu o daný sport?

Ano, za mě jsou to úspěchy, fotky a videa.

Je pravidlem, že každá fotografie musí mít pro její pochopení výstižný popisek. Není ale stejně důležitá i fotografie, která doplňuje např. zprávu z boxlakrosového utkání?

Fotka by měla mluvit sama za sebe, určitě by u ní ale mělo být uvedeno jméno hráče. Vhodný popisek může sílu fotografie ale určitě umocnit.

Jak velkou roli hraje při popularizaci menšinového sportu fotografie?

Za mě obrovskou!

Pokud bychom tedy měli pojmenovat ty vlastnosti, které dělají fotografii při medializaci menšinových sportů významnou, které by to byly? V čem přesně tkví její síla?

Láska k danému sportu, umění zachytit jedinečné okamžiky, které jiné sporty nenabízejí.

6.2 Rozhovor s Lucií Roubíčkovou

(2. 3. 2023, online)

Je nějaký sport, který jste si vždy přála fotografovat, ale ještě jste neměla tu možnost?

Určitě bych se ráda podívala a fotila veliké akce, jako jsou Olympijské hry a Dakar.

Má profesionální sportovní fotograf příležitost/čas dostat se k fotografování menších sportů?

Zatím se nepovažuji za profesionálního sportovního fotografa, nicméně si myslím, že je i zdravé, aby si i profesionál odskočil na fotografování menších, akcí, jako jsou například nižší fotbalové ligy.

Liší se nějak fotografování menšinových sportů a těch velkých, populárních jako je třeba fotbal nebo hokej? A čím konkrétně?

Určitě. Už jen tím, jak probíhá získání akreditace, přes služby fotografům, jako jsou press centra, pohyb fotografů na ploše a přidělená místa, úroveň dané soutěže, větší počet diváků, atmosféra.

V čem to má fotograf minoritních sportů lehčí nebo naopak těžší?

Za mě je to jednoznačně volnost pohybu, nemusím sedět na jednom místě. Velikou výhodou je, že si můžete vybrat různé úhly pro fotku. Pak také přátelštější prostředí.

S jakými problémy se může konkrétně setkat?

Pokud bych to převedla na finanční stránku, tak u menších akcí je většinou problém získat finanční ohodnocení. Často se chtějí pořadatelé dohodnout na formě barteru: „*Přijď nám vyfotit zápas za pivo a klobásu.*“

Co je pro fotografa minoritních sportů důležité? Která specifická vlastnost nebo schopnost by mu neměla chybět?

Určitě komunikace.

Jak důležitý je vztah fotografa k té sportovní oblasti, kterou fotografuje? Co všechno může ve výsledku ovlivnit?

Je dobré znát pravidla daného sportu. Ulehčí to předvídatelnost toho, co se bude na hřišti nebo ploše dít. Dále, pokud například neznám daného hráče, nevím, jak třeba slaví vstřelený gól, a tudíž můžu o zachycení daného momentu ve finále přijít a naopak.

Ví se, že jedním ze zásadních faktorů, které tvoří dobrou sportovní fotografii, je právě dokonalá znalost daného sportu. Zapolemizujme a představme si, že na korfbalový zápas přijde fotografovat zkušený sportovní fotograf, který však sport nezná, a skalní fanoušek či činovník, který však fotí jen sporadicky a pro zábavu. Kdo bude mít lepší fotografie? Co v tomto případě převládá – znalost sportu anebo fotografická zkušenost?

Můžete sice znát daný sport, ale zkušený fotograf si poradí v každé situaci a vyždímá z toho vždycky víc. To je můj názor.

Dá se případně tato neznalost nějak dohnat? Může například pomoci, pokud se fotograf podívá, jak daný sport fotí jiní?

Ano, dá. Jak svým pohledem, tak sledováním druhých, co v dané chvíli dělají. Je však důležité se inspirovat, ne kopírovat.

Jak nejlépe přiblížit neznámý sport recipientům pomocí fotografie? Co je důležité zachytit?

To se asi nedá vyjádřit jednou fotografií. Napadá mě celá reportáž. Zachytit celek, zachytit důležité detaily.

Který typ fotografie podle vás upoutá oko diváka spíše? Čistě zpravodajská, informativní fotografie zachycující důležitý moment zápasu anebo umělečtější feature?

Podle toho, kdo se na fotografii dívá. Pro mě jako fotografa jednoznačně ten umělečtější prvek, ale chápu, že ve sportovních periodikách najdeme spíše tu zpravodajskou a informativní fotografii. To mi přijde škoda. Neměl by nám uniknout nikdy důležitý prvek toho zápasu.

Je pro fotografii menšinového sportu výhodou to, že jde o novou vizualitu? Že je jednoduše řečeno například oproti fotbalovým snímkům „neokoukaná“?

Je velmi těžké se prosadit s něčím novým. Lidé na to nejsou připravení. Fotbal a hokej jsou u nás jednoznačně nejpopulárnější sporty, které budou vždycky diváka lákat. Já osobně fandím těm menšinovým sportům, tam se dá zachytit i něco nového, neokoukaného. A proto si myslím, že to určitá výhoda je.

Má ještě jiné aspekty, které ji dělají vizuálně atraktivní?

Pro mě osobně je to rozhodně vizuálně atraktivnější a mnohokrát fotogeničtější než ten „okoukaný“ fotbal.

Fotografie malých sportů se často nedostanou mimo danou sportovní bublinu. Může z toho plynoucí frustrace být důvodem, proč je fotografů zaměřujících se na neobvyklé sporty tak málo?

Sama nevím, proč to fotografy neláká, všichni míří na Letnou. Ale určitě si nemyslím, že by je to mělo frustrovat.

Jak těžké je protlačit fotografie neznámých sportů do médií nebo agentur? Je o ně vůbec zájem?

Ano, je to velmi těžké a osobně si myslím, že o to vůbec nikdo zájem nemá.

Co je podle vás nejčastějším prvotním impulzem k fotografování minoritních sportů? Jedná se o zakázku, osobní zájem nebo třeba potřebu zachytit něco nového, jiného?

Určitě osobní zájem objevit něco nového, neokoukaného. Tím, že to nikdo nefotí, tak tam je veliká pravděpodobnost toho, že zachytím originální snímek, který nemá nikdo druhý. A můžu i pomoci zpropagovat tyto malé sporty dál na svých sociálních sítích a tím je dostat do povědomí více mezi lidmi.

Myslíte si, že může systematická medializace pomocí fotografie vést k zvýšení zájmu o daný sport?

Myslím, že ano, ale u nás je to v plenkách, a tudíž je to běh na dlouhou trať. Dosavadní zájem je opravdu velmi malý. Pak je tu ještě druhá možnost snazší propagace, pokud by za objektivem stál již známý, uznávaný fotograf, který by poukázal na daný sport a zmedializoval jej.

Je pravidlem, že každá fotografie musí mít pro její pochopení výstižný popis. Není ale stejně důležitá i fotografie, která doplňuje např. zprávu z boxlakrosového utkání?

Myslím si, že pravidlem to není. Dobrá fotografie popisem nepotřebuje. Měla by mluvit sama za sebe.

Jak velkou roli hraje při popularizaci menšinového sportu fotografie?

Určitě větší než psané slovo. Právě by to měly být ony poutavé fotografie, aby se to zpropagovalo a vyvolalo zájem u lidí, aby si řekli: „*Wow! Co to je? To jsem ještě neviděl a zajímá mě to!*“

Pokud bychom tedy měli pojmenovat ty vlastnosti, které dělají fotografii při medializaci menšinových sportů významnou, které by to byly? V čem přesně tkví její síla?

Na první pohled mě musí chytit za srdce a vyvolat ve mě zájem. Abych se u toho zastavila a chtěla vědět víc.

6.3 Rozhovor s Davidem Peškou

(30. 3. 2023, online)

Vy se zaměřujete především na hokej a enduro závody, že?

Fotím hokej asi čtyři nebo pět let a fotím i mountain bike neboli enduro závody, což jsou závody na endurových kolech, jsou to spíš takové sjezdy v horším terénu, než bývá crosscountry nebo cyklistika.

Máte při fotografování hokeje čas vrátit se ke zmiňovaným enduro závodům, nebo je to záležitost, kterou fotíte pouze mimo hokejovou sezonu?

Ono se o všední dny dá nějak zkombinovat. Většinou ty hokejové zápasy se hrály v úterý, čtvrtek a neděle a ty závody na kolech byly pátek až neděle, takže většinou jsem v neděli odjížděl, abych večer stihl hokej.

Když přejdeme ke komparaci fotografování „malých“ a „velkých“ sportů a například porovnáme právě enduro závody, což je sport, který v České republice není nějak známý ani rozšířený, s hokejem, jakožto národním sportem, liší se jejich fotografování nějak?

Nejvíce, se to podle mě, liší organizací, co se týče toho zákulisí, kde třeba u hokeje je potřeba, aby to neschválil jeden člověk, jeden pořadatel, ale třeba celý klub. Když se třeba dělá výběrové řízení na nějaké focení, tak to musí odsouhlasit celý klub. Co se týče těch enduro závodů, které má na starost jeden pořadatel a ve stejné osobě i majitel, tak tam se prostě domluvíme stylem „bude to tak a bude to za tolik“ a on buď řekne: „OK“ anebo ne. Takže to, co se třeba týče té organizace, je asi největší odlišnost. Co se týče přímo focení, tak je to samozřejmě úplně jiné. Na hokeji je jedno prostředí neustále, u těch kol v tom terénu, v přírodě, jednou svítí sluníčko, jednou prší, jednou je zataženo, jednou je led, jednou je louka. Takže, co se týče focení, já si osobně víc užívám ta kola, protože jedním můžu být v přírodě na čerstvém vzduchu a taky se tam dá vymyslet víc věcí, co se týče kompozice, stylů a speciálních technik než na hokeji, tam se toho tolik vymyslet nedá.

Dá se říct, že by to měl fotograf minoritních sportů v něčem lehčí anebo naopak těžší?

Já konkrétně mám u nás ve Zlíně přístup po celém zimáku. Víím, že ostatní fotografové mají dano, že třeba nemůžou na střídačky nebo mezi ně. Takže oni jsou fixovaní pouze na tribunu a neudělají takové fotky jako já od toho ledu, ale zase mají jiné z vrchu, ale furt jsou v jednom areálu. Co se týče těch kol, tak tam je ta volnost úplně jiná – můžete jít k trati, můžete jít

kamkoliv. A třeba i u fotbalu vím, že v nižších ligách můžete taky kamkoliv, protože tam jsou rádi za každé fotky. A být fixovaný na jedno místo, si myslím, že určitě není dobré.

A podívejme se právě na porovnání volnosti pohybu s tím, že fotograf musí třeba na stadionu stát na jednom místě... Co je výhodnější? Nemůže se stát, že třeba kvůli přecházení ze strany na stranu přijde o důležitý moment?

Třeba v tom fotbale, nebo obecně u těch „otevřených“ prostorů jsou ta hřiště tak obrovská, že nemůžete jakoby být na dvou místech najednou, což je prostě pro nás jako fotografy špatné. Jednou se mi při focení fotbalu stalo, že se na „mé“ straně nic nedělo, tak jsem to obešel, došel jsem tam a přelilo se to na druhou stranu. Takže je to i tom štěstí a myslím si, že když vytrváte na jednom místě, tak dříve nebo později se tam ta hra dostane.

S jakými dalšími konkrétními problémy se fotograf malých sportů může potkat?

Mohli by to být lidé určitě, kteří nejsou zvyklí, že se tam někdo pohybuje. Většinou, když fotíte velké události, tak ti lidé jsou připravení na to, že tam bude fotograf a že je někdo bude fotit.

A nemůže to být naopak i výhoda? Že jsou, jak už jste zmínil, rádi za každé fotky a jsou tím pádem vstřícnější a pustí vás třeba do zákulisí?

Jasně, může to být nevýhoda i výhoda, právě v tomhle případě. Já, pokud zase budu mluvit z vlastní zkušenosti, jsem se ve většině případů setkal s tímto pozitivním přístupem. Ale, když jsem fotil třeba právě ten fotbal a zachycoval jsem emoce fanoušků na tribuně a těm se to nelíbilo, protože po mně samozřejmě chtěli fotky, ale já ty fotky už nedávám zadarmo. Takže na mě začali křičet, ať je přestanu tedy fotit.

Kterou specifickou vlastnost nebo schopnost by měl fotograf minoritních sportů mít? Liší se ty vlastnosti nějak oproti těm profesionálního fotografa?

Já bych řekl, že se liší. A to dost v tom, že profesionální fotograf si zjistí předtím zápasem toho sportu, který jde zrovna fotit, o co v tom sportu jde, jak se přibližně ti hráči budou hýbat, aby mohl přemýšlet nad tím, jak je nejlépe zachytit. Další věc, která si myslím, že hodně odlišuje třeba profesionální fotografy a amatéry je, že ti profesionálové mají takzvaně koule. Nestydí se před lidmi se ukázat, dostat se do nějaké té pozice odkud jsou nejlepší fotky, nebojí se před těmi lidmi fotit.

Ví se, že jedním ze zásadních faktorů, které tvoří dobrou sportovní fotografii, je právě dokonalá znalost daného sportu. Zapolemizujme a představme si, že na korfbalový zápas přijde fotografovat zkušený sportovní fotograf, který však sport nezná, a skalní fanoušek či činovník, který však fotí jen sporadicky a pro zábavu. Kdo bude mít lepší fotografie? Co v tomto případě převládá – znalost sportu anebo fotografická zkušenost?

Teoreticky si myslím, že ať už profesionál ten sport nezná, tak mnohem větší výhodu v tom, že těch sportů fotí několik a má pestré zkušenosti, a že třeba 10 minut ten sport sleduje, o co v něm jde, podívá se, jak se hráči hýbou a může jít fotit. Navíc profesionální fotografové mají převážně lepší techniku. A pokud během té chvíle pochopí, o co tedy jde, tak si myslím, že nafotí mnohem lepší fotky než člověk, který ten sport vnímá dennodenně, i když ten sport nikdy předtím nefotil.

Dají se přenést zkušenosti z fotografování jednoho typu sportu do jiného, podobného?

Určitě a myslím, že se dají přenášet i do nepřibuzného. Jakmile jste zvyklá na nějakou akci a fotit rychlé pohyby, rychlé změny směru a takové, tak pak už jste v pohodě se vším.

Jak nejlépe přiblížit neznámý sport recipientům pomocí fotografie? Co je důležité zachytit? Co by fotografie měla mít, aby diváka zaujala?

Pokud chci někomu něco sdělit prostřednictvím fotky, tak je to v podstatě reportážní fotka, která by měla zachycovat emoce a akci. A abych to tomu divákovi co nejvíce přiblížil, tak by to mohl být jakoby pracovní postup. Kdyby třeba nikdo neznal baseball a chtěl bych ho těm lidem přiblížit, tak nafotím nějakou rozcvičku, detaily pálek, míčků, rukavic, oblečení... prostě bych nafotil toto, aby věděli, co ti hráči mají na sobě. Pak bych udělal nějaký širokouhlý záběr na to baseballové hřiště, aby bylo vidět, že tam jsou čtyři mety, že tam je odpaliště. A potom bych samozřejmě zachytil tu akci, takže takový jakoby postup, proces té hry od začátku až do konce.

Takže se dá říct, že oko diváka upoutají spíš umělečtější fotografie, takzvané featurey než ty zpravodajské?

Jasně, protože, pokud je nějaký sport, který chcete vyzdvihnout a dáte tam fotky z telefonu, když to přeženu, tak si toho moc nikdo nevšimne. Pokud ty fotky budou mít nějakou hloubku ostrosti, budou tam mít nějaký pohyb a bude ta fotka pěkná, že se lidi u ní zastaví, tak si třeba potom přečtou víc o tom sportu, kdyby to byla nějaká titulka. Já osobně bych do toho určitě pronesl něco uměleckého tak, aby to bavilo, namixoval to s tím zpravodajským pojetím.

Je pro fotografii menšinového sportu výhodou to, že jde o novou vizualitu? Že je jednoduše řečeno například oproti třeba hokejovým snímkům „neokoukaná“?

Určitě, ale záleží, jestli si ji v té záplavě fotek někdo všimne. Protože fotek z těch malých sportů neproudí na internet tolik, jako třeba z hokeje. Pokud je něco hodně sledovaného, tak se to lidem nabízí mnohem víc. To je podobně jako s algoritmem na Instragramu – když je něco virálního, tak se to lidem víc podsouvá. Myslím ale, že kdyby se tomu dalo nějaké promo a byly to kvalitní fotky, tak si toho lidé všimnou a své fanoušky si to najde. Ale chce to kvalitní obsah i propagaci.

Kde je teda větší část toho problému, že se fotografie malých sportů nedostanou z dané bubliny? Je v tom, že lidi nezajímají nové a neznámé věci, nebo vězí v nedostatečné propagaci ze strany médií?

Aby se dostaly k co nejvíce lidem tak i tak, je třeba tomu dát promo. Ať jsou ty fotky sebelepší – třeba nějaký amatérský fotograf motorek – a nezpropaguje je třeba organizátor, nějaký web jako je iSport, tak se to mezi ty lidi nedostane, ať je obsah sebelepší. Ale jde to jedno s druhým. Pokud iSport řekne, že třeba lakros nikoho nezajímá a nevytvoří tomu článek, tak tím pádem to nikdo neuvidí. Nebo to nebudou topovat nad ty nejsledovanější sporty, protože ty mají mnohem větší sledovanost a přináší peníze.

Lze prostřednictvím fotografie sport zpropagovat lépe než textem?

Myslím, že kvalitní reportáž z nějakého zápasu doplněná o kvalitní fotky bude mít mnohem větší dosah než článek bez fotek anebo jen fotky bez článku. Kombinace obou je nejlepší možnost. Když bude samotný článek, tak si fanoušci toho týmu přečtou, ale už to nerozešlou dál. Ale když u toho budou fotky, tak si to rozešlou se slovy: „Dívej, to jsou super fotky!“ a dostane se to mezi víc lidí než bez fotek.

Můžeme fotografii považovat za substitut televize, do které se minoritní sporty často vůbec nedostanou? Může mít při popularizaci podobnou sílu?

Neřekl bych, protože na televizi koukají dennodenně všichni. Zase, když je demonstrace, tak ta je natáčena z vpovzdálí, anebo můžou i mezi lidmi, ale nemají takovou emoci, jako dokážou zachytit někteří fotografové. Takže v tomto případě fotografie nese mnohem víc informací než reportáž v televizi. Ale obecně se informace dostanou k lidem televizí mnohem víc než prostřednictvím fotek.

Pokud bychom tedy měli pojmenovat ty vlastnosti, které dělají fotografii při medializaci menšinových sportů významnou, které by to byly? V čem přesně tkví její síla?

Určitě, to, jak umí zachytit emoce. Ke článkům se třeba dávají fotky radosti hokejistů po postupu do semifinále a nedají tam fotky ze hry. Takže si myslím, že ty emoce ve fotce jsou alfa a omega.